

Z delom do uspehov

Ko se po daljšem času vračamo med bralce, moramo ugotoviti, da sta protest celotne naše skupnosti, njenih prijateljev in oblasti v matični državi ter zahtevno politično delo omejila škoda, ki se je Slovincem v Italiji najavljala na več koncih in krajih ob koncu prejšnjega leta.

FINANČNA SREDSTVA. 24. februarja je bil v Rimu potrjen zakonski odlok Berlusconijske vlade, ki vsebuje kopico zelo različnih finančnih in drugačnih ukrepov. Med njimi je tudi določilo, ki namenja en milijon evrov deželi Furlaniji Julijski krajini za povečanje sklada, iz katerega se financirajo kulturne in ostale ustanove ter dejavnosti slovenske manjšine. Sklad, ki je več let znašal 4.776.000 evrov, je Prodijsvo zavezištvvo za leto 2008 zvišalo na 5.250.000 evrov. Sedanja vlada in večina pa sta s finančnimi dokumenti za leta 2009-2011 s postopnim, vedno hujšim klestenjem korenito zmanjšali to vsoto. Letos naj bi manjšina prejela le 4.130.000 evrov, torej 1.120.000 evrov manj kot lani, prihodnji dve leti še precej manj. To je vzbudilo izredno zaskrbljenost. Zdaj se je torej vrnil en milijon za leto 2009. Do klestenja je kljub temu prišlo in nič še ni rečeno za prihodnji dve leti, uspeh pa je na dlani.

VIDNA DVOJEZIČNOST. Tudi glede vidne dvojezičnosti je treba zabeležiti nekaj pozitivnih novosti, potem ko je predsednik deželne vlade Tondo 17. decembra odobril sporni odlok, ki je neopravičeno oklestil predloge paritetnega odbora. Že 31. decembra je z novim odlokom dodal seznamu občin Ronke in pokrajino Trst, ki sta pojasnili svoja stališča in zahtevali vključitev. Pred kratkim je vključitev zahtevala še občina Naborjet-Ovčja ves.

Cestna družba ANAS je po nastopu prizadetih županov napovedala postavitev dvojezičnih tabel in smerokazov na hitri cesti na ozemlju devinsko-nabrežinske, zgoniške, repentabske in dolinske občine. Goriška pokrajina pa je še pred tem, in to na podlagi zakona o varstvu jezikovnih skupnosti, ne zaščitnega zakona in Tondovega odloka, začela postavljati številne dvo in trojezične table na svojem jezikovno mešanem območju.

ŠOLSKA VPRAŠANJA. Zelo sporen je položaj na šolskem področju z razhajanjem v sami manjšini. Ravnatelj za šolstvo v deželi Furlaniji Julijski krajini Ugo Panetta je 20. februarja tudi na podlagi mnenja deželne komisije za slovenske šole podpisal odlok, na podlagi katerega bo s 1. septembrom prišlo do tako imenovane vertikalizacije oz. ustanovitve treh slovenskih večstopenjskih šolskih zavodov: v mestu Gorici in pri Sv. Jakobu ter pri Sv. Ivanu v Trstu.

Nedvomno pozitivni pa sta naslednji dve šolski novici. Deželna vlada je 1. aprila na podlagi tako državnega kot deželnega zaščitnega zakona uradno priznala Sindikat slovenske šole. S tem še ni izpolnjena dolgoletna zahteva po polnem priznanju, ki ga daje državna oblast (z njim pa večjo predstavniško moč in možnost vsaj minimalnega profesionalnega sindikalnega dela), je pa pomemben dosežek v tem postopku. Šolsko ministrstvo pa je 3. aprila zagotovilo, da

Delo svetnika Igorja Gabrovca na deželi

Prizadevanje za vse nas

Obračun dela deželnega svetnika Igorja Gabrovca v prvih treh mesecih leta kaže na zelo plodno in razvejano delovanje na najrazličnejših področjih in na vsem območju, kjer je prisotna naša narodna skupnost.

ŠOLSKE REFORME

Posebna pozornost je bila v zadnjih mesecih posvečena problemu šolstva. Manjšinsko javnost je precej razvnela odločitev deželne šolske komisije, da sprejme racionalizacijo šol pri Sv. Jakobu in pri Sv. Ivanu v Trstu. Gabrovec je skupaj s kolegom v deželnem svetu Igorjem Kocijančičem posegel v razpravo z razmišljanjem, s katerim ni apriorno odklonil zamisli o uvajanju večstopenjskih šol, temveč je izrazil mnenje, da bi bila koristna dodatna preučitev posameznih primerov, ker je vsaka izbira v danih razmerah dejansko nepovratna.

Deželnemu svetniku SSK se namreč zdi dokaj neprimerno, da se odpovedujemo samostojnim ravnateljskim mestom in pravici do pomožnega osebja, kljub temu da deželna in rimska vlada okvirno priznava slovenskemu šolstvu pravico do odstopanja od uničujočih zakonskih parametrov dvojice Gelmini-Tremonti. Tako tudi izgubljamo zaposlovalne možnosti za naše intelektualne kadre v času, ko tudi v naši deželi veliko podjetij napoveduje prekinitve dejavnosti. V isti sapi Gabrovec poziva Slovenijo, naj pri svojih stikih z Italijo upošteva problem in zaščiti preostalo slovensko šolsko mrežo pred dodatnim brezobzirnim klestenjem, saj so na Tržaškem izgubile že številne šole, čeprav so bile mednarodnopravno zaščitene.

bo letos upoštevalo dejansko (a še ne formalno!) ločen seznam učnega osebja za slovenske šole, kar je spet naša skupna dolgoletna zahteva.

VOLITVE. Sififovo delo slovenskih predstavnikov torej rojeva tudi sadove in blaži škodo. Tudi v tej luči bodo zato izredno pomembne bližnje volitve 6. in 7. junija, ko bo treba potrditi svojo življenjsko voljo in svoje zahteve.

Na tista dneva bodo evropske in delne upravne volitve. V Furlaniji Julijski krajini bo treba obnoviti pordenonski pokrajinski svet in svete 142 občin. Med njimi so Dolina, Repentabor in Zgonik in tržaški pokrajini; Doberdob, Sovodnje in Števerjan v goriški pokrajini in številne slovenske ter mešane občine v videmski pokrajini, med njimi Naborjet-Ovčja ves v Kanalski dolini, Rezija, Bar do in Tipana v Terski dolini ter Grmek, Podbonesec, Sovodnja, Srednje, Sv. Lenart in Špeter v Nediških dolinah.

Za evropske volitve je Slovenska skupnost že potrdila nastop svojega kandidata ali kandidatke na listi Južnotirolske ljudske stranke. Ta pa se bo na podlagi italijanskega zakona za volitve v evropski parlament povezala z Demokratsko stranko.

Za upravne volitve kandidature in liste posameznih političnih sil le s težavo in počasi prihajajo v javnost. Goriški pokrajinski svet Slovenske skupnosti je 18. marca z obžalovanjem sprejel na znanje sklep lokalnih krožkov Demokratske stranke, da brez posebne utemeljitve zavrnejo predlog SSK o skupnem upravljanju slovenskih občin. Na Tržaškem pogovori še potekajo. Več o tem na notranjih straneh te številke.

Svetnik SSK je glede te problematike predstavil tudi svetovalsko vprašanje, na katero je odgovoril deželni odbornik za šolstvo Roberto Molinaro, ki je potrdil specifično slovenskega šolstva v FJK. Gabrovec je tako v svojem dokumentu kot še v repliki podčrtal potrebo, da se slovensko šolsko vprašanje obravnava kot nedeljiva celota. Pri tem je posebej poudaril kronične pomanjkljivosti pri šolskih infrastrukturah in

dotacijah upravnega, učnega in neučnega osebja. Ponovil je še zahtevo po ponovni uvedbi ločenih lestvic za slovensko osebje. Gabrovec je prepričan, da bi bilo smotno, da bi naša dežela ciljala na popolno upravno avtonomijo tudi na področju šolstva, kot to že velja za Dolino Aoste in Tridentinsko-Južno Tirolsko.

Svoja stališča je naš deželni svetnik podčrtal tudi na srečanju z goriškim odborom Sindikata slovenske šole, ki je bilo posvečeno obravnavanju posledic, ki bi jih lahko vladna reforma italijanskega šolstva imela na slovenskih šolah v FJK. Po mnenju deželnega svetnika Slovenske skupnosti so projekcije o posledicah reforme ministrice Gelmini zelo hude, saj je tako zastavljena reforma šolstva pravi atentat na prihodnost izobraževalnega sistema Slovencev v Italiji.

ROJAKI V VIDEMSKI POKRAJINI

Drugi sklop dela lahko uokvirimo v pozornost do Slovencev v videmski pokrajini. V tem smislu je Gabrovec večkrat posegel na raznih ravneh, da bi se slovenski televizijski signal RAI videl tudi v Nediških in

v nove pretvornike za analogni signal. Po mnenju deželnega svetnika SSK tako stališče postavlja pod vprašaj možnost, da bi gorska skupnost izkoristila namenski deželni prispevek v višini 50.000 evrov iz leta 2005, ki ostaja še danes neuporabljen.

O tem se je Gabrovec pred kratkim pogovarjal tudi v Benečiji. Med obiskom pri raznih predstavnikih slovenskih društev in organizacij je bil Gabrovec v gosteh pri upravnem odboru Inštituta za slovensko kulturo. Tam se je sestel s predsednico Bruno Dorbolò, z ravnateljico večstopenjske dvojezične šole Živo Gruden ter s pokrajinskima predsednikoma SKGZ Jole Namor in SSO Giorgiom Banchigom. Na sestanku je tekla beseda o različnih projektih, ki jih želijo speljati naši rojaki v Benečiji, ter o specifičnih problemih dolin pod Matjurjem. Gabrovec je ob tej priložnosti podčrtal zaskrbljenost zaradi stopnjevanja poskusov omalovaževanja slovenske narodne in jezikovne identitete v Benečiji, ki se vse pogosteje sprevračajo v zanikanje slovenskega izvora domačih narečij.

SKRB ZA KMETIJSTVO

Deželni svetnik Gabrovec se je srečal tudi z občinskim svetnikom v občini Dreka Miho Corenom in z vodjo čedajskega urada Kmečke zveze Stefanom Predanom. Z njima se je pogovarjal o političnih razmerjih v beneških dolinah pred skorajšnjimi upravnimi volitvami in o možnostih razvoja gospodarskih, predvsem kmetijskih dejavnosti v luči splošne ekonomske krize današnjega časa.

Skrb za kmetijstvo in teritorij je sicer stalnica med dejavnostmi deželnega svetnika Gabrovca. V to poglavje sodijo v zadnjih mesecih posegi za rešitev perečega problema odlagališča na Malnišču v občini Sovodnje ob Soči in vprašanje deželni vladi v zvezi s priznanjem zaščitene porekla vina DOC „Prosecco“.

Svetnik SSK se je o problemih kmetijstva večkrat pogovarjal tako s pristojnim odbornikom Violinom kot tudi z odbornico Seganti. Pogovori in posegi želijo predvsem doseči omejitev negativnih posledic, ki jih kmetijski dejavnosti neposredno povzročajo določiteve zaščitene območij SIC-ZPS. O tem in o možnih razvojnih načrtih se je naš deželni poslanec razgovarjal tudi z vodjo oddelka za politiko gospodarskega in podeželskega razvoja na ministrstvu za kmetijstvo Giuseppejem Nezzo v okviru

Vesele velikonočne praznike!

Terskih dolinah, Reziji ter Kanalski dolini. Kot je znano, je zadeva vse bolj zapletena, po mnenju svetnika SSK pa se vsedrjavno vodstvo italijanske javne radiotelevizije v odgovoru na zahteve slovenske narodne skupnosti in javnih upraviteljev očitno spreneveda.

Po večletnem neopravičenem čakanju, in potem ko so bile premoščene že različne pravne ovire pri izvedbi projekta o deželnem financiranju pretvornika, ki naj bi ga postavila gorska skupnost, da bi se omogočila vidljivost v Benečiji, je vodstvo RAI sporočilo, da je nakazana vsota 50.000 evrov daleč prenizka. Ko si potem Gabrovec prizadeva, da bi RAI gorski skupnosti omogočil, da prvi, že odobreni prispevek izkoristi vsaj za prvo tranšo predvidenih del, pa pride iz Rima novo odklonilno stališče televizijske družbe. Z zelo kategorično izjavo RAI namreč najavlja, da v pričakovanju na digitalno tehnologijo ne namerava investirati

tehničnega omizja, ki je potekalo na devinskem gradu.

SRENJE

Pred nedavnim se je v Gabrovec srečal z vodstvom Agrarne skupnosti srenj in jušov. Med pogovorom je napovedal, da bo v kratkem vložil osnutek zakonskega dopolnila k deželnemu zakonu št. 3 iz leta 1996 o „konzorcijih gorskih družinskih skupnosti“, ki zadeva tudi pristojnosti in pravice naših jusarskih ter srenjskih odborov. Gre za zakonski predlog, ki sta ga v minuli zakonodajni dobi že vložila svetnika Mirko Špacapan in Uberto Fortuna Drossi.

Prvotno besedilo, ki ureja odtujitev in spremembo namembnosti jusarskih in srenjskih zemljišč pretežno za potrebe javne koristi, naj bi dopolnili še z določili, ki naj jusom in srenjam na osnovi veljavne zakonodaje priznajo status kmetijskih podjetij.

Občina Dolina

V Dolini smo opravili ogromno dela

Bližajo se upravne volitve in moj mandat se kot županji občine Dolina izteka: treba je opraviti obračun opravljenega dela. Uprava, ki jo imam čast predstavljati, je bila vseskozi odprta za vse najrazličnejše nasvete, konstruktivne predloge in inovativne ideje, predvsem pa odločna in daljnogledna v reševanju ključnih vprašanj za trajnostni razvoj domačega prostora in za dobrobit naših ljudi.

Županja Fulvia Premolin.

Občina Dolina je prepoznavna po svoji dvojezičnosti, kulturni, zgodovinski in naravni raznolikosti, trdnih tradicijah, pa tudi urejenosti, čistem okolju, domačih pridelkih, zlasti olju in vinu, gospodarski uspešnosti, prijaznosti in gostoljubnosti svojih ljudi. Sledeč vsemu temu si je občinska uprava prizadevala, da bi poskrbela za čim višjo kakovost življenja svojih prebivalcev s tem, da bi uresničila vse cilje, ki si jih je zastavila na začetku svojega mandata.

KULTURNE POBUDE

Začela bi kar s kulturnimi prireditvami, proslavami in drugimi pobudami, ki jih je bilo kar veliko in ki so pripomogle k duhovni obogatitvi in k zblizevanju ljudi. Ne morem ne omeniti vseh srečanj s pobratenimi in prijateljskimi občinami (Kočevje, Hrpelje-Kozina, Sežana, Koper, Brtonigla, Marzabotto) in z vsemi tržaškimi občinami ter pokrajino Trst, in to na vseh ravneh. Sožitje je v naši občini zgledno, osnovano na medsebojnem spoštovanju in strpnosti, kar nas navdaja s posebnim ponosom, ki ga žal nekoliko majejo nespoštovanje dvojezičnosti nekaterih institucij in mazaške akcije, ki se pojavljajo od časa do časa (žaljivi napisi, oskrumbe spomenikov).

GOSPODARSTVO

Občina Dolina spada med najbolj industrializirane občine na italijanskem ozemlju in med gospodarsko privlačna območja, saj ni vključena v onesnaženo področje, kar je vabljivo za investitorje in nudi posledično vedno nova delovna mesta. Velik odstotek naših mladih ima svoje delovno mesto v domači obrtni coni in v tovarni Wartsila, s katerima gojimo odlične odnose.

Kmetijstvo, zlasti oljkarstvo se je še razvilo in uprava stalno in vestno skrbi za promocijo domačih pridelkov s številnimi pobudami, ki jih na primeren način oglašuje.

Domači pridelki, naravno okolje, predvsem dolina Glinščice, nudijo obiskovalcem vabljivo podobo, tako da je teh čedalje več in bo treba razmisliti, kako od turizma iztržiti čim več.

DOLINA GLINŠČICE

Dolina Glinščice je bila skozi ves mandat stalno v središču programiranja te prave. Velik del območja doline Glinščice je v lasti Srenje Boljunec, s katero je ta uprava sklenila dogovor za upravljanje pred približno dvema letoma, kar je prav pred kratkim storila tudi z ricmanjsko srenjo.

Pred približno dvema letoma je na podlagi programskega dogovora z deželo Furlanijo Julijsko krajino občina Dolina postala upravno telo Deželnega naravnega rezervata doline Glinščice.

Za upravljanje rezervata je občina izbrala pot sodelovanja z občani in je v ta namen najprej poskrbela za soudeležbo srenj in prebivalstva, a tudi združenj, društev in stanovskih organizacij pri izbirah, ki se navezujejo na usodo zaščitene območja. Poleg tega je sprožila vrsto aktivnosti za razvoj in ohranitev rezervata: zavarovanje nekaterih stez, ovrednotenje določenih predelov, namestitve informativnih tabel, izdajo knjige *Dolina Glinščice in njena slikovita okolica* ter preureditev Sprejemnega centra, to je strukture, ki se nahaja v vasi Boljunec, od koder se vstopi v dolino Glinščice. V centru je mogoče slediti naravoslovni poti za poglobljanje znanja o značilnostih rezervata. Predstavlja torej informativno in startno točko za vodene ogledne, namenjene posameznikom in šolam, in je vsak dan odprt. Občina je v sodelovanju z Oddelkom za biologijo univerze v Trstu uresničila tudi pomembno informativno pomagalo: *Interaktivni vodnik rastišč doline Glinščice*, ki bo omogočil obiskovalcem, da se pri svojih sprehodih po dolini Glinščice poslužijo dlančnika ali prenosnega telefona za spoznavanje rastiščnih vrst in cvetja v rezervatu.

Vsako srečanje z občani je predstavljalo odprto tribuno, na kateri je bilo takoj pojasnjeno, da si želi občina dialoga s tu živečo skupnostjo, saj noče biti edini pobudnik važnih projektov, ki so včasih neugodno sprejeti, ker se občanom nezadostno obrazložijo. Vse te aktivnosti so privedle do priznavanja smeri, rešitev, enostavnih in kratkotrajnih aktivnosti ter srednjeročnih in dolgoročnih aktivnosti. Gre za važne predloge, ki so koristni za sestavo dobrega Načrta o ohranitvi in razvoju (NOR) oz. planskega dokumenta v podporo upravnim dejavnostim Deželnega naravnega rezervata doline Glinščice.

JAVNA DELA

Kar se tiče javnih del, končanih in začetih, jih je toliko, da bi bilo prezaudno, če bi jih vsa naštel. Naj omenim popolno obnovo športnega centra in nogometno igrišče z umetno travo, preureditev zunanosti občinskega gledališča Franceta Prešerna v Boljuncu in notranosti Sprejemnega centra, celo vrsto posegov na grezničnem in vodovodnem omrežju v vrednosti preko milijona evrov pa tudi posegov na občinskih cestah in trgih. Samo za rekvilifikacijo glavnega trga v Boljuncu, Borštu in Zabrežcu ter Krogeljah je bilo dodeljenih približno dva milijona in pol evrov. Zaključena so bila dela na javni razsvetljavi, tako da so bile postavljene luči še na nekaterih mestih, kjer so manjkale in so zanje že dalj časa prosili občani.

Uprava si je prizadevala za prostorski razvoj teritorija s sodobnim urbanističnim prijemom. K temu so veliko pripomogli občinski tehnik. Vsi naporji so

bili naravnani k javnem interesu z načrtovanjem in učinkovitimi razvojnimi instrumenti za tako usmerjanje projektov, da bi usklajeni primerno prispevali k dolgoročnemu razvoju celotnega prostora.

Kar se tiče novih tehnologij, je uprava soudeležena pri širokopasovnem omrežju, t.j. tehnološkem ambientu za uporabo digitalnih tehnologij na najvišjem nivoju interaktivnosti. Podjetje Mercurio ima nalogo, da namesti potrebne strukture, da dobimo progo omrežja z optičnimi vlakni za široki pas. Poudariti gre ogromno dodano vrednost projekta. S predstavniki dežele in pokrajine je že prišlo do dogovora, v kateri smeri bo široki pas dosegel naš teritorij.

SOCIALA IN VZGOJA

Za sociale potrebe je uprava namenila vsako leto skoraj največ finančnih sredstev. Vse ogrožene skupine občinske populacije so bile deležne posebne pozornosti s pomočjo vseh storitev naše uprave.

Medgeneracijska solidarnost je prišotna še zlasti v načrtovanju skupnega centra za Milje in Dolino, kjer naj bi se ostareli počutili ljubljene in varne.

Otroci so naše bogastvo in naša prihodnost, zato smo jim zagotovili tisto, kar prispeva k dobremu počutju: igralnico poleg vrtcev in jasli.

K zdravemu življenju smo prispevali ne samo s skrbjo za kakovostno naravno okolje, ampak tudi s spodbujanjem zdravega načina življenja: športna združenja so bila vedno deležna naše opore pri vseh svojih dejavnostih.

V znanju je prihodnost, naše stoletje je stoletje znanja, zato je bila velika skrb posvečena šolam. Obnavljamo kar dve šolski stavbi, da se bodo naši učenci dobro počutili in bodo lahko sledili pouku v primerno urejenih prostorih. Poskrbljeno je tudi za šolsko kuhinjo in šolabus.

OBČINSKE STORITVE

Storitve so bistvena komponenta upravljanja. Tega smo se takoj zavedli in vestno smo se trudili za njihovo izboljšanje. Največ časa je bilo vložene-

ga v ločeno zbiranje odpadkov „od vrat do vrat“.

Začeli smo ga uvajati pred dvema letoma in danes dosegamo več kot 40% ločenih smeti, kot to zahteva zakonodaja. S tem je naša uprava izpolnila še eno obljubo iz svojega programa in upati je, da se bodo naši občani še bolje privadili na novost, ker sta vsakodnevno od njih odvisna uspeh tega ambicioznega načrta in torej tudi znižanje tarife na smeti.

Enotno okence za produktivne dejavnosti je nova storitev, namenjena podjetjem na območju občin Milje in Dolina, predvidena po deželnem zakonu št. 3 z dne 12. februarja 2001.

Okence je začelo uradovati aprila 2008. Postopki, ki jih je mogoče aktivirati, se nanašajo na sektorje trgovstva in ponudbe, na sprejemne dejavnosti, na prevoz ljudi ali stvari ter na prodajo proizvodov, ki se nanašajo ali so povezani z glavno dejavnostjo.

Decembra 2008 se je začela faza krepitev nujenih storitev s soudeležbo uradov za gradnje in urbanistiko.

Na izrecno prošnjo občine Dolina se je začelo monitoriranje kakovosti zraka pri Krmenki v Dolini.

V ta namen se uporablja Premični laboratorij agencije ARPA za FJK. Gre za vozilo, eno samo za celotno agencijo, ki je opremljeno z avtomatiziranimi instrumenti na visoki tehnološki stopnji (plinski kromatograf z masnim spektrometrom) za izvajanje zelo natančnih okoljskih študij na terenu in širokim obsegom analitske preiskave. Monitoriranje si za cilj postavlja odkritje morebitnih snovi, ki so krive za smrad, ki ga občutijo prebivalci zaselkov v bližini rezervoarjev družbe SIOT-TAL. Ob koncu teh preiskav bo razpoložljiva znanstvena slika, ki bo osnova za nadaljnje dejavnosti.

Za vse to so bila potrebna finančna sredstva, ki smo jih črpali iz evropskih in deželnih skladov, iz lastnega proračuna in iz proračuna tržaške pokrajine. Pri vsem so bili vedno soudeleženi občani preko javnih srečanj in sestankov ter z izvajanjem procesa Agende 21.

Fulvia Premolin

Občina Zgonik

Nekaj perečih problemov v občini Zgonik

V letu 2008 je občinski svet odobril novi regulacijski načrt občine Zgonik. Kljub pripravljenosti svetnikov Slovenske skupnosti pod vodstvom načelnika skupine Dimitrija Žbogarja, da bi aktivno sodelovali pri sestavi načrta, večina tega ni sprejela, in ga je zato sama odobrila.

Kar zadeva javna dela, je treba omeniti, da je občina sprejela načrt o preureditvi križišča na pokrajinski cesti med Gabrovcem in Zgonikom, kar je pomembno predvsem z varnostnega vidika.

Med najbolj žgočimi vprašanji na dnevnem redu vseh krajevnih uprav pa je pobiranje smeti. Odpadki predstavljajo namreč v sodobni družbi enega večjih in večkrat kar nerešljivih problemov. Na Tržaškem zavest o nujnosti ločenega zbiranja odpadkov počasi prodira v miselnost občanov. Zabožnikov je vedno več in so malodane vsem dosegljivi. V dolinski občini je za tovrstno zbiranje odpadkov odlično urejeno, zapleta pa se v zgošči občini.

Vsi se seveda strinjajo s tem, da je potreba po ločenem zbiranju odpadkov očitna, mnenja pa se krešejo okoli namestitve zabožnikov. Občinski odbor zagovarja stališče o „ekološkem otoku“ zunaj vasi, kjer naj bi bilo nameščenih več zabožnikov za različne vrste odpadkov. Zamisel sama na sebi ni slaba, vendar imajo občinski predstavniki Slovenske skupnosti s tem v zvezi kar nekaj pomislekov. Do ekološkega otoka bi se morali občani peljati z avtom, to pa marsikomu povzroča težave. Starejši ljudje neredko nimajo prevoznega sredstva, od njih pa tudi ne moremo zahtevati, da bi do zbirnega mesta pešačili s polnimi torbami odpadkov, ki bi jih morali nato na licu mesta ločevati in metali v primerni zabožnik. Bolj smotno se zdi, da bi v vsaki vasi namestili nekaj zabožnikov za ločeno zbiranje odpadkov, seveda drugega ob drugem, saj bi na tak način ljudem olajšali delo.

Razprave o tem vprašanju se vlečejo že nekaj mesecev, storjenega pa ni bilo še nič konkretnega. Občinska uprava je zaenkrat projekt ločenih odpadkov zamrznila in bo o njem razpravljala po bližajočih se upravnih volitvah, da bi svojih volivcev ne „obremenjevala“ s to problematiko. Morda bi se marsikateri volivec ne strinjal z zamisljo o ekološkem otoku in bi njegovim načrtovalcem odrekel svoj glas?

Občina Števerjan

Župan Corsi odhaja z bogatim obračunom

Občinske volitve, ki bodo 6. in 7. junija, so pred nami. Župan Hadrijan Corsi končuje svoj tretji upravni mandat in po zakonu ne more več kandidirati za to mesto. Nastopil je čas obračuna. Brez slavošpevov bi radi navedli le nekatere dosežke, ki so bili uresničeni v tem obdobju.

Kar se tiče javnih del, je bilo v teh 14 letih posredno in neposredno uporabljenih več kot 10 milijonov evrov. Povemo lahko, da sedanje vodstvo občine zapuščajo prihodnji upravi izvedbo za več kot 2 milijona evrov javnih del.

Saniranih je bilo več zemeljskih usodov in plazov. Trenutno so dela osredotočena na sanacijo še nekaterih. Vse občinske stavbe so bile prilagojene varnostnim predpisom. Veliko moči je bilo posvečenih številnim popravilom občinskega vodovoda.

Občinska uprava sicer nima posebnih pooblastil na področju gospodarstva,

vendar mu mora ravno tako slediti ter polagati pozornost krajevni specifičnosti, v našem primeru kmetijstvu, ki je usmerjeno v monokulturo. Vse to pripomore k razvoju celotnega teritorija in drugih dejavnosti, ki so prisotne v vasi, upoštevajoč seveda vedno nove izzive.

Občina je glede oskrbe ostarelih in osamljenih občanov pristopila k službi za socialno oskrbo goriškega območja. Zaključila so se dela v socialnem centru, tako da bo dom za ostarele kmalu predan namenu, potrebno pa bo pripraviti pravilnik in poiskati upravitelja.

Ves povojni čas je bila ena glavnih skrbi vseh občinskih uprav, ki so se v letih vrstile, da se ohranja značaj slovenske občine, a da se istočasno ne zane-marjajo občani italijanske narodnosti.

Tkali so se vedno pogostejši in plodnejši stiki s sosednjo občino Brda, s katero so bile izpeljane nekatere koristne po-

bude: razširitev stikov s koroškimi Slovenci, novoletno srečanje ipd. Vstop Slovenije v „schengensko Evropo“ smo tudi Števerjanci pozdravili z občutenim ljudskim praznovanjem. Danes moramo skrbeti za naš boljši skupni jutri, povezo-vati se moramo na vseh področjih, od kulture do gospodarstva, skušati si moramo zastaviti enotne programe in cilje ter jih uresničevati v sozvočju ter v prid prebivalcev na italijanski in slovenski strani Brd.

Odhajajoči župan Hadrijan Corsi je prvič stopil v občinski svet z znakom lipove vejice leta 1965. Preizkusil se je v raznih vlogah: kot svetovalec, načelnik svetniške skupine in odbornik. Od leta 1995 zgladno in podjetniško opravlja vlogo župana. Celotna števerjanska skupnost mu je seveda hvaležna prav za vse, kar je postoril za našo občino in celotni briški teritorij!

Hadrijan Corsi: občinski svetnik od leta 1965 in župan od leta 1995.

Občina Repentabor

Marko Pisani naravni kandidat za župana

Mandatna doba se tudi v občini Repentabor bliža koncu. Župan Aleksij Križman, ki občino vodi več kot 15 let, po zakonu ne more več kandidirati. Na prejšnjih volitvah, 12. in 13. junija 2004, je lista, ki ga je podpirala, prejela nekaj glasov več od liste, katero je vodil takratni županski kandidat Slovenske skupnosti Marko Pisani.

Aleksij Križman pa je držal besedo in imenoval za podžupana Pisanija, kakor sta se v predvolilnem sporazumu obvezala oba županska kandidata, saj je prišlo do dogovora o upravnem sodelovanju obeh domačih list. Tako je Pisani v tem

Dosedanji podžupan Marko Pisani.

mandatu opravil pomembno upraviteljsko delo in se kot podžupan ne le izkazal, temveč tudi priljubil pri repentaborskih občankah in občanah. Zato je povsem naravno Marko Pisani najustreznejši kandidat za vodenje občine v prihajajočem mandatu. Njegova kandidatura je nastala samoumevno v okviru liste Skupaj za Repentabor, ki se je predstavila pred petimi leti in se bo tudi to pot. Aleksiju Križmanu pa bo kot kandidat nasledil nekdanji občinski tajnik na Repentabru in še prej v Dolini Cibi.

Slovenska skupnost si v občini Repentabor nadeja uspeha, saj ima sposobnega in priljubljenega kandidata, ki je dokazal nedvoumne upraviteljske sposobno-

sti. Naj bo dovoljeno tudi podčrtati dejstvo, da je na lanskih deželni volitvah stranka lipove vejice v občini zbrala pod svojim simbolom zelo dober odstotek glasov (44,87%), ki jo tudi kot stranko legitimira za vodenje občine.

Tudi to pot se Slovenska skupnost predstavlja pod simbolom in v sklopu občanske liste, kar pa gre razumeti kot normalno izbiro glede na posebno situacijo, ki nastane ob lokalnih volitvah, predvsem v majhnih občinah. Navsezadnje se tudi pripadniki vsedravnih strank sproti odločajo za nastopanje pod različnimi simboli, pač glede na okoliščine, ki se pojavljajo ob posamezni volilni preizkušnji. Na Pisanijevi listi bo tako tudi nekaj neodvisnih kandidatov ter pripadnikov t.i. civilne družbe.

Predstavniki Slovenske skupnosti kajpada upamo, da bo na Repentabru po več letih ponovno izvoljen za župana član naše stranke. To bo seveda mogoče s skupnimi močmi tako članov kakor pripadnikov civilne družbe, ki nastopajo na listi in zaupajo v Pisanijevo kandidaturu ter v program liste Skupaj. S takšno zmago bi občini zagotovili sveže in učinkovito petletno upravljanje ter kar najlepše pripravili ozračje za Kraško ohcet, ki bo poletni ponovno zacvetela v naši občini.

Občina Sovodnje

Problemi teritorija v občini Sovodnje

V občini Sovodnje ob Soči je bila v zadnjih mesecih najbolj aktualna problematika, ki se tiče teritorija. V prvi vrsti je šlo za širitev avtocestne povezave od Vileša do Vrtojbe, ki je speljana tako, da sredi vasi prečka glavno vaško cesto s podvozom. Pri širitvi bo razlaščene veliko sovodenjske in pečanske zemlje, precejšnja skrb pa povzroča tudi misel na nevšečnosti, ki jih bodo prinesli gradbišča in prehodi tovornjakov. Ob tem je treba tudi upoštevati, da statistike napovedujejo za naslednja leta znatno povečanje prometa, kar bo dodatno onesnaževalo ozračje v Sovodnjah.

Sovodenjska sekcija Slovenske skupnosti se je preko svojih izvoljenih predstavnikov zavzela za čimvečje zavarovanje interesov občanov. Na to temo sta reagirala tudi pokrajinska odborica SSK Mara Černic in deželni svetnik Igor Gabrovec, ki sta obiskala sovodenjsko občino in se seznanila s stanjem ob avtocestni trasi.

Druga žgoča tema, ki je prišla na dan že v lanskim poletnih mesecih, zadeva načrtovanje elektrovođa od Vrtojbe do Vileša, preko katerega bi trgovali z električno energijo. Elektrovođ naj bi bil speljan vzdolž glavne sovodenjske ulice in bi nato nadaljeval pot do Zagraja ter prišel skozi Foljan-Sredipolje do električne centrale. Sovodenjska sekcija SSK in njeni izvoljeni predstavniki so takoj izpostavili dejstvo, da je prečkanje sovodenjske vasi precej sporna zadeva tako iz zdravstvenih kot iz urbanističnih razlogov. Pri tem so tudi pozvali občino, naj v čimvečji možni meri zavaruje interese sovodenjskih občanov.

Prav v zadnjih mesecih pa je prišlo do precejšnjega preobrata, saj so se tudi ostale občine zavedle, da je predlagana trasa zelo problematična. Zato se je začela oblikovati vedno številnejša fronta občin in organizacij, ki zahtevajo, naj se za elektrovođ poišče alternativna trasa. Rešitev bi lahko bila, da bi se elektrovođ zgradil vzdolž avtocestne povezave ali pod cestiščem, ko bo prišlo do širitve.

Predstavniki SSK Julijan Čavdek je na občino naslovil tudi predlog sklepa, po katerem naj se zavaruje občinsko cestno omrežje, pod katerim naj se urejajo samo tiste infrastrukture, ki so direktno v občo korist (greznice, vodovod, električna napeljava, plin ipd.).

Občina Doberdob

Slovenska skupnost v Doberdobu

Stranka Slovenske skupnosti v Doberdobu se je na zadnjih občinskih volitvah predstavila v povezavi z občansko listo Nova obzorja s skupnim imenom Skupaj za bodočnost.

Tako je bilo izvoljenih 5 svetnikov: Romina Pizzo, Ivan Černic, Aldo Jarc in Dario Bertinazzi za SSK in Igor Juren za Nova obzorja. V teh petih letih je doberdobska sekcija SSK pokazala lojalnost do povezave in odgovornost pri upravljanju slovenske občine, čeprav je ostala v opoziciji.

V prvem letu se je med večino (Združena levica) in opozicijo še precej poznal vpliv napete volilne kampanje, v kateri je prišlo tudi do hudih nasprotovanj. Veliko občanov si je namreč želelo nekaj novega, nove obraze in nov način upravljanja. Ker so bili na obeh listah novi obrazi in nova županska kandidata (Ivan Černic in Paolo Vizintin) je bilo zanimanje za novega župana res veliko.

Napeto je bilo predvsem zato, ker so bili občani razočarani nad upravo župana

Maria Lavrenčiča, saj je v zadnjem mandatu prepustil naslednikom kar nekaj perečih problemov. Naj navedem le nekatere: nesrečna 7. varianta regulacijskega načrta, neprimerna telovadnica sredi vasi, gradnja sprejemnega centra Gradina, pretirano odpiranje zazidljivih zemljišč in še marsikaj. Ta nevšečna zapuščina je bila tudi vzrok velike napetosti še skoraj dve leti po volitvah.

S časom pa se je moč Združene levice v občinskem svetu krhala, tako da si je sledilo kar nekaj odstopov svetnikov in odbornikov. Prišlo je tudi do trenutka, ko je opozicija (Skupaj za bodočnost) s svojimi glasovi omogočila županu Vizintinu, da še naprej vodi občinsko upravo. Tudi sam župan je večkrat priznal, da je kljub nekaterim različnim pogledom naša skupina odgovorno opravljala svojo dolžnost.

V takih pogojih in z novo širitvijo kamnoloma pri Devetakih je morala občinska uprava sprejeti novo, 8. varianto regulacijskega načrta. Zgledalo je, da bo varianta obravnavala le širitev kamnoloma. Naša skupina je temu nasprotovala, saj je regulacijski načrt tako slab, da je potreben temeljite preureditve. S tem predlogom se je tudi večina strinjala in župan je imenoval mešano komisijo za obravnavo celotnega regulacijskega načrta.

Tako si je v zadnjih dveh letih sledilo 20 sej komisije, na katerih smo s predlogi temeljito popravili prejšnji regulacijski načrt. Največ predlogov je prišlo prav iz naših vrst (Juren in Bertinazzi). Najbolj pereči argumenti so bili: kamnolom, kmetijska območja, obrtna cona in zazidljiva zemljišča. Pri vseh argumentih smo bili skoraj soglasni, ne pa pri točki o obrtni coni. To vprašanje bo verjetno še aktualno v petih letih prihodnjega mandata.

Naj spomnimo, da sta imeli Združena levica in Skupaj za bodočnost sprva popolnoma različno vizijo razvoja občine in različna volilna programa, zato menimo, da sta komisija in opravljeno delo velik uspeh ne samo za politične skupine, temveč za vse občane.

Prav zaradi teh konkretnih zadev je sekcija SSK v Doberdobu upala, da bo po prihodnjih volitvah lahko v povezavi z novonastalo skupino Demokratske stranke skupno upravljala teritorij za dobrobit vseh občanov. Žal se je trud, ki smo ga v teh letih vložili v skupno delo, sprevrgel v pravo klobuto. Spet je tik pred volitvami zapihal veter nostalgije po starih časih, ki bi ga lahko strnil v ta stavek: „rdeči“ bomo z „rdečimi“, ostali pa naj si pomagajo!

Dario Bertinazzi

19. aprila bo v Ovčji vasi deželni kongres Mladih Slovenske skupnosti

Mladi za mlade o svojih prvih šestih mesecih delovanja

Oživljeno delovanje Mladinske sekcije Slovenske skupnosti se je začelo 15. oktobra 2008, ko se je v Grudnovi hiši v Nabrežini ustanovila skupina Mladi za mlade. Takrat je skupina izvolila tudi svoje vodstvo. Primož Sturman je postal njen tajnik, Tomaž Špacapan predsednik, Nataša Zeriul podpredsednica in Tanja Peric blagajnica. Omenjena četverica, ki predstavlja ožji odbor skupine, in svet, ki ga sestavlja 15 članov, sta bila izvojenca že na prvi seji.

Pred božičem so se tudi na Goriškem začeli zbirati mladi pod imenom Prihodnost. Uradno ustanovno sejo bodo sicer imeli v Gorici 10. maja 2009, kot skupina pa že delujejo in od vsega začetka sodelujejo s skupino Mladih iz Trsta.

BLIŽNJI DEŽELNI KONGRES

19. aprila 2009 bosta skupini priredili v Ovčji vasi skupni Deželni kon-

DOSEDANJE DELO

Delovanje tržaške skupine v teh prvih šestih mesecih je bilo najbolj razvidno v stalnem pisnem in ustnem oglašanju na straneh Primorskega dnevnika in na spletnih straneh Slomedija, kjer je skupina vedno predstavljala svoja stališča in ponujala rešitve za probleme, ki zadevajo našo manjšino v Italiji. Sodelovala je tudi na oddajah Radia Koper in TV Koper, na katerih so predstavniki skupine nakazali smerice delovanja in svoje cilje.

Zelo uspešno je bilo srečanje o spravi, ki so Mladi za mlade organizirali v prostorih Zadružne kraške banke na Opčinah. Za predavateljsko mizo so povabili ugledna zgodovinarja, in sicer prof. Jožeta Pirjevca in prof. Sama Pahorja (glej sliko!).

Skupina je organizirala tudi številne družabnosti, ki so se odvijale v sobotnih večernih urah in so pritegnile veliko število mladih.

Srečanje z Luigio Negro v Gorici

Skupina Prihodnost - mladinska sekcija SSK Gorica bo v teku pomladi priredila več predavanj. Prvo je bilo na sporedu v petek, 20. marca. Na sedežu Slovenske skupnosti v Gorici je bilo srečanje s časnikarko in kulturno delavko Luigio Negro iz Rezije (glej sliko!).

Po kratkem pozdravu v rezijanskem narečju je Luigia Negro orisala stanje doline Rezije in njenih prebivalcev. Na tem območju živi približno 1.100 ljudi, med katerimi pa je zelo malo mladih. Od leta 1911, ko je tam živel 5.000 ljudi, do leta 1976 je dolina poznala močno demografsko upadanje zaradi pomanjkanja delovnih mest. Izseljevanje je ustavil potres, saj so obnovitvena dela nudila zaposlitev mnogim domačinom.

Danes so za tamkajšnje gospodarstvo pomembni predvsem tovarna DIAMIR, naravni park Julijskih Predalp in turizem, ki privablja letno 6.000 obiskovalcev samo iz Slovenije. K razvoju

Društvo skrbi predvsem za ohranjanje narečja in širjenje slovenskega knjižnega jezika; izdaja svoj koledar ter časopis (Náš glas), prireja tečaje narečja in knjižnega jezika za odrasle ter je odgovorno za to, da se lahko otroci ob sobotah v šoli učijo rezijanščine. Mlade privablja tudi folklorna skupina, ki veliko potuje in omogoča spoznavanje tradicionalnega plesa in glasbe.

Prebivalci doline se na splošno nimajo za „Lahe“ (Italijane, Furlane), vendar se tudi ne čutijo povsem Slovenci, saj so bili veliko časa ločeni od matičnega naroda in sta italijanska šola ter ustrahovanje v času, ko je obstajala Jugoslavija, delno dosegla svoj namen. Ljudje pa so se vedno trdno držali svojega narečja in strokovnjaki so preverili, da je res slovenskega, ne pa ruskega in še manj italijanskega izvora. Komur trdi, da rezijanščina ni slovensko narečje, Negrova odgovarja, da bi bilo bolje, če bi se v Reziji razmišljalo o realnih težavah doline in nje-

gres, na katerem bosta izvolili deželno vodstvo, tajnika in predsednika ter predstavili novo spletno stran in logo Mladinske sekcije SSK, ki se bo po novem imenovala Mladi Slovenske skupnosti. V popoldanskih urah bosta priredili Slovensko mladinsko srečanje treh dežel, na katerem bodo mladi predstavniki Enotne liste, Koroške dijaške zveze in študentov iz Celovca, mladi slovenski predstavniki vsedravnih strank v Italiji in mladinski predstavniki strank v Sloveniji spregovorili o svojem delu in pobudah.

Udeleženci se bodo lahko na ta način direktno soočili s problematiko, ki je podobna naši, pa tudi s političnim stanjem v matici. Pomen tega srečanja je predvsem v druženju mladih različnih skupin in smeri ter v njihovem aktivnem vstopanju na politično sceno pri nas.

Mladi za mlade bodo takrat predstavili novopečeno zgoščenko enojezičnih tabel, ki bo vsebovala fotografije vseh cestnih tabel in smerokazov v tržaški pokrajini, ki niso dvojezični, a bi po zakonu morali biti. Skupina bo na jutranjem kongresu, kot rečeno, predstavila tudi svojo novo, skupno spletno stran, ki se bo delila na dva dela: eden bo posvečen Trstu, drugi pa Gorici.

Kar se tiče loga, sta se skupini odločili za različna pokrajinska loga, deželni pa bo skupen in bo prikazan na deželnem kongresu.

Velikega pomena je nedvomno tudi stalno sodelovanje s stranko Slovenske skupnosti pri različnih pobudah na teritoriju. Da bi se mladi čim bolj približali aktualni zamejski politiki in tudi aktivno sodelovali v organih edine slovenske stranke v Italiji, so s pomočjo svojih delegatov izvolili nekaj svojih članov v strankine organe: 6 jih je v tržaškem pokrajinskem svetu, 2 sta v tržaškem pokrajinskem tajništvu, dva v deželnem svetu, eden pa je v deželnem tajništvu.

NAŠI CILJI

Mladi Slovenske skupnosti so nastali predvsem zato, da združijo čim večje število mladih različnih političnih idej, ki pa so jim skupni imenovalec naša narodna pripadnost, slovenski jezik in kultura in torej hočejo „biti Slovenci“, ne glede na politično usmerjenost ali vero.

Drugi cilj Mladih je bližanje mlajše generacije politiki in političnim vprašanjem. Tu govorimo predvsem o dogajanjih v našem prostoru, kjer sam obstoj manjšine zahteva budno politično nastopanje naših predstavnikov.

Ker se zavedamo vrzeli, ki na žalost delijo naše ljudi še po tolikih generacijah na „bele“ in „rdeče“, smo Mladi za mlade s tem nakazali pot, ki bi jo morala ubrati slovenska manjšina. To je pot enotnosti in skupnega političnega nastopanja. To je sen večje politične teže naše slovenske manjšine v Italiji kot celote.

turizma je Luigia Negro tudi sama pripomogla, saj je leta 1991 osnovala projekt Spoznati Rezijo. Leta 2004 ga je prevzela uprava parka, saj se je bala, da bi kdo iz sovraštva do nje napadel slovenske obiskovalce.

Največji problem v Reziji pa ostaja premajhno število mladih parov in rojstev. Letno se rodi poprečno le pet otrok, kar je seveda premalo.

S kulturnega vidika je tamkajšnje prebivalstvo aktivno v 20 društvih, med katera spada tudi Rozajanski dum, ustanovljen leta 1983. Luigia Negro je njegova predsednica od leta 1991.

nih ljudi, ne pa o izvoru jezika, ki bi ga morali občutiti kot bogastvo in bi ne smel predstavljati problema.

Predavanju je seveda sledil prijateljski pogovor, kot je v navadi nas mladih.

Uredništvo in uprava: TRST, Ulica G. Gallina 5

SKUPNOST - Reg. na sodišču v Trstu dne 22. januarja 1977, št. 509. Odgovorni urednik Alojz Tul. Izdaja društvo Skupnost. Poštni tekoči račun: 14739346. - Tiska Graphart s.r.l. - Obrtna cona Dolina 507/10, 34018 Dolina (Trst), tel. 040/8325009.